

קלטת 18ב

[...].אנשים שוכחים את זה
[אני תמיד אומרת את זה]
[והיום בדור האחרון הזה של דור המיתרנות, כל העולם מתמקד על דבר אחד
כסף, וכסף, וכסף, וכסף זה כל העולם היום צועקים ושוכחים שלא לוקחים כלום
אני הלכתי ללוויה בחולון לפני יומיים נבהלתי לגמרי, פחדו לזהות את הגופה
אז אמרו לי תעשה טובה לך תזהה את הגופה, נכנסתי לשמה לזהות את הגופה
ראיתי חמישים גופות אז זה כמו בסרט נע, ואנשים שוכחים מה, מה זה בן אדם, שום דבר]
[... לא רוצה אפילו לראות]
אני ראיתי את נתן, נתן היה צריך לאכול, הוא לא אכל
[מי זה נתן?]
[נתן ...]
נתן, נתן
[אה]
[הוא לא מכיר אותי]
אז ראיתי שזה מזיק לו מאד
[מתל אביב? לא?]
אז רציתי ולהציל אותו, אמרתי לו
[מגבעתיים]
[אני לא מכיר אותו, אני לא ראיתי אותו]
[.....]
בחדרה נפתחה ישיבה ופנימייה, אכילה ושתייה ושינה
אז באו אלי ואמרו לי יש לי שני בנים
[כן]
שהם יקבלו את הבנים והם ישנו אצלם (לא מבין)
נו, אז אני לא שמתי לב לזה, אני רציתי בירושלים לא ב.. אצל ליטאים
הכלל, הם, הם הלכו ממני ואני ראיתי שהוא בסכנה, נתן הוא.. כן
אז אמרתי לו: "נתן אולי תישאר בישיבה, בישיבה"
אבל אני לא היה לי כסף בשביל הוצאות, לשלם בשביל האוטובוס
נו, מה, מה עושים, אין דבר כזה, בלי כסף לא, לא נוסעים, אז.. כן
אז אמרו לי ללכת אני {...} עם נתן, לנסוע
אז אמרו לי תלך למנהל אגד ותספר לו, תגיד לו
[שיתן לך כרטיס חופשי]
כן, שהוא יתן לי כרטיס בחינם
אז עשיתי את זה והצלחתי והוא נתן לי כרטיס בחינם
ואני באתי, ונתן שמע וראה דבר כזה, כן
הוא ביקשתי כרטיס בחינם אז הוא נשבר, {...} כזה
הוא בא לישיבה בלב נשבר כזה, מה זה? איפה רואים דבר כזה?
[.....]
[אני אומרת לכם אם הילדים שלו לא יצאו משוגעים זה רק נס]
[לא אני אגיד לך מה הנקודה]
[תסתכל דברים הנה, תראה איזה דברים]
[אז בסדר אבל הנקודה, אני אגיד לך מה הנקודה]
הוא פעם סיפר לי שהוא הלך עם רבי ישראל קרדונר למישהו

והמישהו היה... לא רצה לתת להם ... לא רצה לתת להם
אז הוא צעק לרבי ישראל:

מה הוא קמצן, הוא קמצן למה הוא לא נתן"

אז רבי ישראל אמר לו:

"אם זה לא אצלו אז זה אצל מישהו אחר, השפע שלנו נמצא אצל מישהו שצריך לתת לנו"
זה השיטה, לא? כביכול שזה בושה, כביכול שזה שיטה, דרך בחיים]

אוי וי..

[אם ההוא לא ייתן אז ההוא ייתן]

אוי..

[השפע שלי נמצא אצל מישהו אני לא יודע]

[אני רואה את השם, אז השם... העולם קיים בגלל המעטים האלה שבאמת צדיקים עובדים את

השם, בזכות הצדיקים חי העולם, אז השפע נמצא אצל אנשים אחרים, הם לא יודעים את זה

אם הם היו יודעים מה זה מעלת הצדקה הם כל היום..]

אה..

[..רק מאכילים אותו ודואגים לו, רק כיוון שהעולם כל כך רחוק מעבודת השם

אז הם לא יודעים שזה העבודה של יהודי שהוא לא עובד את השם כל היום

שאם הוא עובד בשביל עצמו (לא מבין), פעם ליהודים היה מושג מה זה צדקה

היום נותנים שקל, תן לי ברכה, חמש שקל, תן לי ברכה]

אה, אה, אה..

[..העיקר תן לי את הברכה לא משנה אני אקנה אותך בשקל רק תן לי ברכה

לדוקטור משלמים בשביל התרופה הזאת שהיא לא שווה כלום, הדוקטור לא שווה כלום

ומביאים את המאתיים, מאתיים חמישים ש..]

[עוד עושה עליך טעות, משכנע אותך מהר ללכת מהעולם]

[פסיכיאטר? בלי שלוש מאות שקל הוא לא מוציא ממך על איזה מכתב שהוא צריך לשלוח

בשביל מישהו או משהו, שלוש מאות שקל]

[.....]

[מרים, מישהו אמר לי שהנמלה, הנמלה היא חיה חצי שנה, והיא אוכלת כל החצי שנה גרגיר וחצי

וכל החצי שנה היא אוספת, תארי לך כמה גרגירים היא אוספת

והיא סך הכל, כל השנה יכולה לאכול גרגיר וחצי וזה מספיק לה, זה אוכל המון]

{...}

[...]

[והיא אוספת במשך חצי שנה כמה גרגירים, בשביל מה כל הגרגירים?]

[סבא סיפר לי על אחד מטבריה, על אחד מטבריה שקראו לו שמואל, שמואל המסגר

שבנה את קרית שמואל, אני לא יודע, שמואל קראו לו?

זה שלקח את רבי ישראל כל מוצאי שבת לשתות תה?]

אה? לייזר שמיל

[לייזר]

לייזר

[אז הוא אמר לי, כל שבת הוא לקח את... מוצאי שבת..]

{..}

[לשתות... את רבי ישראל לשתות כוס תה

מהמים החמים, לא כוס תה חדש, מה שנשאר משבת, זה היה ההנאה שלו

והוא לא זכה לתת לו צדקה, אז בסוף הוא לא נשאר, הבנים שלו לא נשאר

ומהבניין שלו אני לא יודע מי..]

אוי

[לקח אותו... {....}]

העיקר הוא נתן כוס תה, אז זהו, זה העולם מי נשאר? לא נשאר..
 איך סבא אומר לי, לא נשאר ממנו כלום לא מהבנים שלו לא מאף אחד
 הכל מת, אין מה לעשות עם זה]
 [ויש אומרים, **שטוב שמספרים את בשמחה**, טוב שמספרים את זה בשמחה]
 [כן, אחרי שזה עבר]
 [זה הכל שמחה, כל דבר שעובר..]
 [אחרי שזה עבר]
 [..שמחה]
 [אחרי שזה עבר..]
 [זה לא, זה לא כל כך פשוט..]
 [רבינו, רבינו אומר..]
 [וזה..]
 היא באה מחוץ לארץ
 [אני שומעת את זה, אתה יודע, ואני רואה את התמונה, אני חוזרת על עצמי ככה]
 פה בארץ..
 [טוב אני לא מתלוננת, ברוך השם, בשביל זה]
 [זה משהו שאפשר לצחוק על זה, על כל העבר]
 על כל מה שכן אדם עובר עליו הוא יכול אחר כך לצחוק, יש סבא והוא יכול לצחוק מזה]
 [כן, אבל היו לנו מצבים..]
 [יהיה בסדר]
 [אחותי הייתה, ציפורה הזאתי הייתה יותר בעולם הבא מאשר בעולם הזה]
 [כן, הוא סיפר לי סבא, כן]
 [עם הריאות, עם מוגלה תראה יש לה בגב יש לה שני חורים כאלה עד היום]
 שני חורים כאלה שעשו לה בשביל להוציא את המוגלה מהריאות שלה ונשארה בחיים
 היום לא היו מאמינים שכן אדם נשאר בחיים מדבר כזה, **אני מספרת לך..**
 יוא, יוא, יוא, יוא
 [אני לא משקרת, הנה, אני חייתי את זה מיום שאני זוכרת את עצמי, היה ניסים]
 [בואי אני אגיד לך, כל הדור הזה..]
 [אני, בוא אני אספר לך משהו, סיפור לי היה, מאוזן אחת ירד לי תמיד מוגלה]
 שנים, מוגלה מה, מה ירד מוגלה? הייתי ילדה קטנה, הייתי לוקחת את שרה, את חווה
 היינו הולכים לכינרת, איפה התרחצנו? בכינרת התרחצנו
 לקחתי אותם, היו מתרחצים, כנראה לא ידענו לשמור, ונכנס לנו מים לאוזן
 שרה זה לא הזיק כי היא הייתה קטנה אולי לא הכנסנו אותה עמוק, ואנחנו כן
 וחווה ואני קיבלנו דלקת באוזן וחיינו שנים.. אתה זוכר את זה אבא?
 שלי ולחווה ירד מוגלה מהאוזן?]
 יוא, יוא, יוא, יוא
 [שנים]
 [הוא זוכר הכל, מה]
 [אמא שלי כשאנחנו קצת גדלנו יצאה מהבית עבדה בבית חולים, בבית יתומים דיסקין, בישלה]
 [.....]
 [היא בישלה אוכל, ואני עמדתי לפני ניתוח]
 ואני לא רציתי את הניתוח ואבא שלי בטח לא רצה את הניתוח]
 [...]
 [והיא אמרה, היא אמרה ככה לאמא שלי.. מסעודה קראו לזקנה הזאת:
 "יא אסתר אל תנתחי אותה, היא תביא בן, הראשון וזה יילך לה"
 ואני הייתי שש, שבע, שמונה, תשע, עשר, לא זוכרת

אני חייתי עם זה וכשאני ילדתי את תמי שלי, ילדתי {...} בן, וילדתי את תמי והרופאים לפני הלידה, זה היה כנראה, אתה יודע מהלידה וכל זה, ירד לי הרבה מוגלה בקשתי שינקו לי את האוזן, כי הרגשתי שזה נוזל לי, באו ניקו לי, קראו רופא {...} זה אחרי לידה, בלידה לא מדברים על זה אחרי הלידה מביאים לי את הרופא, והוא ניגש אליי מסתכל באוזן וזה יבש וזה לא היה, לא היה ... מה עשית?"

אמרתי לו:

"דוקטור אני בבית חולים, מה אתם עשיתם? מה אתה שואל אותי מה עשיתי?" וסיפרתי לו את הסיפור שהייתי ילדה קטנה והייתי אצל אישה עם אמא שלי והיא אמרה שאני אביא בן ראשון וזה יילך, וזה הלך אחותי חווה מסכנה בינואר, ב 29 בינואר עוברת ניתוח אז אני מהאמונה, חייתי עם האמונה והיא אמרה לי שאחרי לידה זה יעלם, ומהאמונה זה נעלם לי אני מאמינה ביום שהאמנתי בזה]

[אני היה לי אותו דבר כזה, גם כמו שלך, הלכתי עם זה איזה כמה שנים עד ש...]

[.....]

[והיה תמיד נוזל לי, ונס, אחרי שהתחתנתי פתאום זה כזה, זה נעלם...]

[לא, אבל אני מאמינה בזה, באמונה שאמרו לי שזה, אני אלד וזה ילך וזה הלך]

[..סבלתי מזה המון]

[חווה הנה, חווה אחותי כבר בת חמישים וכמה מסכנה ועכשיו היא הולכת לעבור ניתוח]

[.....]

[.....]

[.....]

[... הרי הבן שלו למד בישיבה]

[...]

[ועכשיו הוא בא לטבריה...]

... {...} גרים והבעל, עשרים שנים והיה לנו חמש עשרה ילדים היינו, היינו מתגרשים מבעל כזה, שלא נותן פרנסה ואין לו רחמנות על הבנים מה זה?

כולם היו תמהים איך, איך, איך היא ממשיכה לחיות חיים כאלה [אמא שלי הייתה משהו, משהו מהאגדות, אין דבר כזה זה לא נולד וזה נולד בשבילו, זה נולד בשבילו]

[כן, ...]

כי מישהי אחרת לא הייתה חיה, מי הייתה חיה ככה? תגיד אתה הנה אתה שומע דברים, זה..]

[בואי אני אגיד לך]

[פסיק, זה כלום]

[בגיל שלוש עשרה שאלו אותו: "מה יהיה אין לך פרנסה מי ירצה להתחתן אתך?"

אז הוא אמר: "אני אחיה עם לחם ומים ואני אקבל אישה שתאהב לחם ומים"

ההורים שלו שאלו אותו: "מה זה אתה לא הולך ללמוד מקצוע?"

"לא אני אחיה עם לחם ומים ואני אקבל אישה שתהיה עם לחם ומים"

והוא התפלל על זה]

אני אמרתי: "אני {יכול\אוכל} לחם עם מים"

אז הוא אמר לי: "ואישתך מה תגיד? אישתך גם כן (לא מבין)"

אמרתי לו: "כן השם יתן לי אישה כזו שהיא גם כן תאכל לחם ומים"

[כן, הוא אמר לי שמגיל שלוש עשרה, עוד לפני רבינו הוא הלך לשדות
הוא אמר לי, עוד לפני שידעתי מה זה ברסלב הייתי הולך לשדות
הוא בכה שם והתפלל, השם עזר לו]
יוא

[וזה לא סתם, שהוא היה חייב לחיות חיים כאלה]
[וודאי שלא, גם אתה לא חייב, גם אתה לא חייב]
[לא, העמידו אותו בניסיון, בגלל הניסיון של המדבר שהוא שמה ניצל בנס כזה
שהוא נדר את הנדר שאין לו התרה, שהוא לא יחיה יותר מפעם אחת
העניין של המדבר, אם זה מוכר לך, אז זה היה מהשמים סיבות שהכריחו אותו..]
[וכשהוא שבר..]

[שהראו לו משהו כזה שהוא היה מוכרח לעשות את זה]
[וכשהוא ניסה לשבור את השבועה....]
[כשניסה לשבור את השבועה, מכות]

[מכות]
[כשניסה לשבור את השבועה אז דרכו לו על הרגל]
[.....]

[ניסה לשבור את השבועה בישיבה שהוא כתב מכתבים, אז שלחו לו כלב עם כלבת
כל פעם שהוא רצה לשבור את השבועה, "אני לא יכול להחזיק מעמד"..
[במאפייה בטבריה שלוש שנים בכי, רק בכי, בכי, בכי כל הזמן, היה
בכי, בכה, לא היה שום שמחה]

[זאת אומרת, כי היה לו..]
[אבל הוא לא עשה שום דבר, אמא שלי עשתה את הכל...]
[אבל הוא בכה, בכה]
[אבל הוא לא עשה כלום, הוא ישן מעל התנור למעלה הוא ישן
אני אגיד לכם מה שהוא עשה, אמא שלי]
[בסדר]

[הנה הוא שומע]
[אבל הוא סיפר לי כמה פעמים]
[אתה יודע בת כמה שאני הייתי? בת ארבע, בת חמש ואני זוכרת את זה
שהייתי מעירה אותו: "אבא, חלפו הימים, עברו הימים"
והוא היה ישן למעלה, כי כל הלילה הוא למד, חצות ופ.. פ.. פ..
כשבא לעבודה הוא הלך לישון למעלה לכמה שעות..]
[עד שבא לו..]

[וכל הבצק התקלקל, והכל הלך..]
[עד שבא לו מישהו מאומן..]
[נכון אבא?]
[....]
{...}

[לא, אבל זה, זה ככה סיבבו, מה, פתק על הגאולה זה לא צחוק, אני יודע?
זה "נהנתי מאד מעבודתך" מה זה "נהנתי מאד"..
[מי בא מאומן?]
[מה זה "נהנתי מאד מעבודתך"?]

שהחזקת מעמד בחיי צער עם כל המשפחה שלך ועמדת בניסיונות
ועל זה נראה את התשלום, התשלום יהיה גם פה וגם שם]
[סבא, הירש לייב בא מאומן להגיד לכם לצאת מן המאפייה?]
[כן, הירש לייב]

[הירש לייב]
בא מאומן אחד:
"מה זה? כל החיים שלך, אתה נולדת להיות במאפייה? בשביל זה באת לעולם?
הופ סגר את המאפייה
הלך לירושלים לעבוד במאפייה עלה לו העגלה על הרגל]
[.....]
[מה, כל הרגל שלו שחורה מזה..]
[אה, זה מהעגלה?]
[אולי מהמדבר]
[לא, גם מהמדבר וגם מה..]
[גם מהעגלה וגם... הכל ביחד]
[..זה מהמדבר זה סיפור שהוא צריך לספר לכם את זה..]
[זה אני הקלטתי את זה, אני יודע את זה בעל פה]
[הקלטתם את זה?]
[אני פעם הקלטתי, אני לא יודע איפה זה עכשיו, אבל אני יודע את זה בעל פה]
[....]
[את זה אני יודע בעל פה]
[זה סיפור שאני עד היום כמה פעמים ששמעתי את זה והוא מספר את זה ואני..]
[לא נכנס למח]
[....]
[..כשהוא היה אצלי עכשיו פעם אחרונה..]
[הוא סיפר לי את זה כמה פעמים]
[ארבעה ימים, הוא סיפר את זה..]
[....]
[סיפורי מעשיות, כמה סיפורים שאני ביקשתי
הוא סיפר לי את זה מחדש ביידיש כמו שאני אוהבת
ואז באמת הצטערתי שלא היה לי, מילה במילה
אתה יודע, כאילו היית פותח את הסיפורי מעשיות וקורא, מילה במילה]
[כל החיים שלו זה סיפורי מעשיות, כל החיים של סבא זה סיפורי מעשיות של צדיקים]
{..}
[אתם יודעים שאני התחלתי לעבוד]
[לעבוד זה טוב]
[כן]
[מה, מה עם גדעון? קיבל את התפקיד?]
[גדעון עוד לא קיבל תפקיד עכשיו הוא בירושלים]
[הוא היה חולה, הוא לא...]
... {..} בערב אז, אז לא היה לי כסף לקנות חלה ואני צריך ללכת למקווה
ואין כסף לקנות חלה, אז מישהו נתן לי איזה..
הלפרין, רב הלפרין נתן לי חמש עשרה אגורות, בשביל חלה
[מתי?]
אה?
[מתי?]
מתי?
[מתי? (לא מבין), לפני ארבעים שנה, חמישים שנה, שישים שנה?]
אה..

[....]

לפני שלושים שנה

[שלושים שנה]

ארבעים שנה, בזמן שגרנו בבית ישראל אצל התימני

[אז זה כבר יותר אבא, זה כבר איזה..]

יותר

[ארבעים וחמש שנה]

[תשמע סיפור לפרטי פרטים]

נו, אני הלכתי למקווה במהירות וטבלתי ולבשתי והלכתי לקנות חלה

וברוך השם היה חלה בחנות ואני, הוא נותן לי חלה בחמש עשרה גרוש

ואני נותן את היד בכיס להוציא את החמש עשרה גרוש ואינם

אני תליתי את הלבוש על מסמר, על ה..

[מסמר]

[במקווה]

היה מישהו הוציא את החמש עשרה גרוש, לא מצאתי את החמש עשרה גרוש

נו עכשיו סמוך לשבת, צריך להדליק נרות ואיך, איך יהיה לי חלה לשבת?

ומה יהיה לי, מה, מה, מה יש לי לעשות עכשיו? מה לעשות?

אז החלטתי: "יהיה מה שיהיה, אני אלך לרב הלפרין ואני אספר לו ככה"

[תן עוד חמש עשרה גרוש]

הוא יכול להגיד שאני מומחה

{{.....}}

{...} כזה, מומחה כזה

נו, אה.. כן, (לא מבין)

אז אמרתי:

"יהיה מה שיהיה, יחשוב מה שיחשוב, יהיה מה שיהיה, אני אלך אצלו ואספר לו"

אבל הוא הבין בהדיבורים

[שזה מהלב]

(לא מבין), הוא הרגיש שזה נכון

אז תקף הוציא חמש עשרה גרוש ונתן לי והלכתי לקנות (לא מבין)

וגם היה מעשה עם רב משה רוזנטל, רב משה רוזנטל

הוא היה בן ישיבה ולא היה, לא היה עשיר

ואז לפני כמה שנים היה, היה כל פרוטה היה חשבון, כן

ואני הייתי בבית הכנסת ועם משה רוזנטל ואמרתי לו:

"שאני צריך לחם בשביל הילדים ואין לי לקנות"

[בטבריה?]

יוא, {השיר\עשיר}, רב משה רוזנטל

נו, הוא היה לו חצי שלינג, שני גרוש וחצי

אז הוציא את הכסף הזה, החצי שלינג ונתן לי בשביל לחם

טוב, אני נותן את זה בכיס ואני הולך לקנות לחם בשמחה להביא לבית לחם

אני הולך לאסתר מלכה

[זה היה במאה שערים]

כן, ואמרתי לו שני לחם, רבע, חצי, חצי שלינג היה לי שני לחם, שני לחם, שני קילו, שני לחם

טוב, היא נתנה לי תקף אבל אני נותן את היד בכיס ואין, החצי שלינג נעלם

["האלף דולר" נעלמו, כן, נו]

נעלם, עד היום, נעלמו

נו, לא היה לי לחם, אני לא יכול לקחת לחם בלי כסף

[זה לא כמו שהיום נותנים שהקפה, פעם אם היה, שילמת קבלת, לא, לא קבלת]
לא היה, לא היה שום חור בכיס, שלם, כיס שלם
ואני נתתי בתוך הכיס ונעלם, אין עד היום
אני לקחתי את הלחם בשמחה, "אני תכף אני אלך עם שני לחם {חדש}"
ואני רוצה לשלם, ומחפש, מחפש אין, אין, אין.. {..}
נו, אני לא יכול להגיד שתיתן לי בלי, לחם
היא ידעה את המצב שלי שאני אין לי, {גארנישט גידאף} {צריך כלום}
[.....]
אז חזרתי לבית הכנסת ואמרתי לרב משה רוזנטל:
"נתת לי חצי שלינג בשביל לחם, שלם ואני, וקניתי לחם ואין.. והם נעלמו"
אז הוא היה בצער גדול, כי אין לו גם כן, הוא עשה דבר מסירות נפש הוא נתן לי חצי שלינג
נו, אז הוא אמר לי:
"אם היה לי עוד כסף הייתי נותן לך, אבל אין לי, אין לי, מה לעשות? {...}"
[בדבר הזה אני בטוח במאה מיליון אחוז]
[.....]
[.....]
שמואל מרדכי הכרת? שמואל מרדכי
[לא, שמעתי..]
{..}, לא?
[אולי אני לא זוכרת, אבא]
הוא היה סוחר, היה סוחר {מנפקטור}
[כן]
מפולניה
[כן]
כן, הוא היה עוסק בצדקות הוא היה אוסף צדקות
[....]
אז, אז אמרתי לו אז, אז בערב, נפל הלילה הולכת
ואין לי לחם בשביל הילדים, מה לעשות?
אז פגשתי, אז הייתי הולך ליד השטיבלאך ליד החנות שלו
"שמואל מרדכי תן לי לקנות לחם בשביל הילדים"
אז הוא, אז הוא: "מה, מה זה, מה הוא רוצה ממני, לחם בשביל הילדים אני, אני עשיר?"
על כל פנים הוא אמר לי: "טוב, טוב, טוב, טוב"
הוא הולך איתי ואני חושב שהוא הולך לחנות שלו, כן
למעלה היה כמה חנויות הוא הלך ודיבר אתם מעניין המסחר, מעניין..
ואני עומד ומחכה והוא לא בא
על כל פנים סוף כל סוף הוא יצא מכל החנויות והלך לחנות שלו..
[תן לי לחם]
ליד השטיבלאך
[כן]
כן, נו, אני הולך אתו, ואני בטבע, אני לא אוהב התנצלות, ו.. ו.. כן
אז הוא.. אני הולך אתו והוא אמר לאישתו בקול, בקול רעש גדול:
הוא אמר לאישתו: "ישראל בער צריך לחם בשביל הילדים, תן לו איזה נדבה"
[פעם הוא היה בצפת, היה גשם וקור והוא הלך..]
{..}
[הילד, ילד קטן בכה מרעב, אני לא יודע על מי מדובר, כי הוא נפטר]
[מי נפטר?]

[הבכור]

[מה?]

[הבכור נפטר מרעב]

[היה ילד שנפטר בקטנותו, אז הוא אמר שהוא הלך בגשם, ברוחות, ועל בורות, על אבנים
לא יודע איך הוא הגיע לתוך איזה בית של עשיר והיה לו כוס תה וחלב
הוא ראה פני מת, הוא הסתכל עליו, הוא ראה פני מת]
איי..

[**"תן לו חתיכת חלה**, רק שלא ימות לנו פה, ואנחנו נצטרך לשלם את ההוצאות של הקבורה שלו"
אז הוא אמר שהוא חזר עם החתיכת חלה ובינתיים הילד נפטר, זה סיפורים של..]
[אז זה היה ב 1914, זה היה במלחמת הראשונה זה הבן הראשון שנולד להם
ואמא שלי גם הייתה, אתה יודע, על סף המוות..]
אוי וי

[.....]

[כן, הוא סיפר לי]

[.....]

[היה איזה מחלה ש..]

[טיפוס, טיפוס]

[שהיה רבי ישראל קרדונר חי, אז הוא היה חי רבי ישראל קרדונר]

[כן, אחרי החתונה שלו]

[אז הוא רץ אליו אז רבי ישראל קרדונר, אז הוא ביקש ממנו שיתפלל
והוא אמר לו אל תדאג יהיה בסדר]

{....}

[נדיר]

[היא כבר הייתה, אתה יודע איפה?]

[נדיר, נדיר, כולם נפטרו, כי היא הייתה בחדר מבודד]

[היא הייתה... לא! כבר העבירו אותה לחדר המתים כי לא רצו להחזיק אותה
זה מדבק, ויהיו חולים והיא הייתה בחדר עם המתים]

[.... זה מקרה ש..]

[והוא בא, והוא בא והוא ראה ש..]

[.....]

[.....]

[הילדים שלי נולדו תמיד בזמן שאני הייתי, נסעתי למירון, אני הייתי במירון והם נולדו
ואני באתי לטבריה אז אמרו לי: "מזל טוב, מזל טוב יש לך בת, יש לך בן"
[וגם במירון לא פעם, אמרו לו למה אתה לא נוסע הביתה? אישתך ילדה!
הוא היה במירון ובאו אנשים למירון וראו אותו, אומרים:
"ישראל בער מזל טוב"

הוא אומר:

"מה זה המזל טוב?"

"נולד לך, בת, בן"

הוא לא ידע

זה אני שמעתי ממנו, אלו סיפורים שאני שמעתי ממנו
והנסיעות שלו על החמורים ועל כל זה שמעתם בטח גם כן
את נולדת ב-תרפ"ח

[נכון]

ויצחק..

[והוא רשם אותי בתרפ"ט, הוא עשה לי כזה בלבול הוא עשה לי

יש לו מכתב שהוא קיבל מזל טוב, מי כתב לך את המזל טוב כשאני נולדתי? אבא
 אה? אה רב שלמה קובנר, כן
 [הוא החזיק את המכתב הזה, אני לא יודעת אם יש לו את זה עוד, שנים]
 [אותו רב שלמה קובנר הוא היה במירון אתו, והוא לקח מכתב ושם..]
 הוא היה סופר גדול
 [כמה חמישים?]
 חכם גדול, סופר גדול
 [כמה כסף הוא שלח לרב אהרליך?]
 אה?
 [כמה כסף?]
 שני לירות וחצי
 [שתי לירות וחצי]
 כן
 [ושלח את זה..]
 אז זה היה רכוש גדול
 לראש, הרב הראשי של תולדות אהרון, איך קראו לו?
 הרבי? האדמו"ר?
 [כן]
 "הרב הראשי", אדמו"ר!
 [אדמו"ר, איך קראו לו?]
 כן, הוא שלח, הוא אמר, הוא שלח לו מכתב והוא לא רצה שידע שהוא שולח את הכסף
 אז הוא, הוא כתב, הוא היה סופר, חכם, הוא כתב:
 "הנסתר..
 [....]
 נתן לי בשבילך שני לירות וחצי"
 הוא ראה מכתב כזה: "הנסתר" אז הוא יכול לרכוש הרבה חסידים
 [כן]
 אז הוא נתן את המכתב פתוח על השולחן והוא הלך לאיזה מקום, והלך
 והחסידים שלו הם ראו מכתב פתוח, יכולים לקרוא אז קראו:
 "שהנסתר, שהנסתר שלח לו שני לירות וחצי"
 אז נעשה רעש, רעש בירושלים:
 "שהרב אהרל'ה יש לו נסתר בצפת ושהוא שולח לו כסף
 [והסיפור הזה התהלך בכל מקום, אז סבא אמר לר' קובנר הזה שהוא היה זקן (לא מבין)]
 [כן]
 [תראה מה שאתה עשית, עשית ממנו מפורסם]
 [כן]
 [התפרסמת בכל העולם, אז הוא הבין שרק רבינו, זה מה ששיכנע אותו שרק..
 ככה סבא קירב אותו כי סבא הוא כל הזמן משתמש בתחבולות איך אני מקרב אותו?]
 [אם אתם לא ראתם את מי שהוא קירב את.. איך קראו לו
 זה מבני ברק? זה שקירבת במירון שהוא הלך אם מכנסיים..? אפרתי, אפרתי]
 [התייר ההולנדי?]
 [אפרתי]
 [אפרתי]
 אפרתי, אפרתי
 [אפרתי]
 ..מ

[בא אליו..]
 [אה, הוא..]
 [ראה שהוא מתפלל..]
 [הוא נפטר כבר לא?]
 כן, אפרתי
 [..... הוא נפטר? אבא]
 הוא נפטר
 [...., בא עם מכנסיים קצרים, עם כובע, אתה יודע..]
 [הוא סיפר לי, כן]
 [עם שרוולים קצרים..]
 [במירון..]
 [.... וזה נדבק אליו, היה בא אלינו הביתה, מה זה, היה יושב אצלנו בבית
 הוא בא הייתה ממירון, לקח את כל הכלים מהבית שבר, עשה שבר בכל המטבח]
 [...]
 [האפרתי]
 [חילוני]
 [רק כשר, הוא רוצה כשר, אז טוב אבל..]
 [....]
 [אבל זה חבל, לא הוא לא רוצה לשמוע, זרק הכל החוצה]
 [בבית שלו?]
 [בבית שלו והכניס, זה פעם, אחת נשארתי עם אבא
 .. אני הכרתי אותו שנים, הכרתי אותו]
 [הוא פגש אותו במירון]
 [מאין הוא היה בארץ?]
 [מתל אביב?]
 [לא מתל אביב, נדמה לי שהוא גר בבני ברק אבא נכון?]
 אה?
 [הוא גר בבני ברק]
 לא במקום ש.. נתן
 [גבעתיים]
 אה?
 [גבעתיים]
 גבעתיים
 [בגבעתיים]
 [הוא בא למירון חילוני והוא ראה אותו שם]
 [כן]
 [..... עם טיול של אגד, אני יודע מה]
 [כן]
 {....}
 [טיול מאורגן, הוא בא עם טיול מאורגן]
 [.... של שלושים וחמש שנה]
 [הוא עשה תשובה שלימה]
 [מה זה תשובה שלימה]
 [ברסלב עד הסוף]
 [אבל מרגע שהוא נכנס הביתה לא היה כלים אצלו במטבח
 "כשר", הוא לא יודע, "תתחילי, ללמוד", גם הוא לא יודע

הם לא ידעו שניהם מה זה כשר, הלכו ללמוד והיה כשר
 [מהילדים שלו בטח]
 באו חברה מפא"ניק'ס, מפא"ניק'ס, (לא מבין)
 [.....]
 טוב, הם נכנסו
 [.....]
 (לא מבין)
 [....]
 הם נכנסו כולם
 [הוא אמר לי ש..]
 כן
 [הוא היה מנשק אותו]
 ואחד מהם היה זה..
 [.. הכיסא בבית הנשיא, מושיב אותו]
 [על הכיסא שלו?]
 [כן]
 [של הנשיא]
 [כשאין אף אחד]
 [נכון]
 ["אתה הנשיא", ומנשק אותו ומחבק אותו..]
 [אתה יודע מה שהוא אמר לנו? מה שהוא.. כשהוא ראה אחד מאיתנו..]
 אה..
 [הוא היה כזה מתבטל בשבילנו {.....}]
 "מה זה, הילדים של רבי ישראל בער"
 "למה אתה לא מבקש משהו", הוא היה אומר:
 "למה אתה לא מבקש משהו בשביל הילדים שלך?"
 רק בשביל זה בבית סוהר שהוציאו אותו וזה אין לו כסף...
 [אמרתי לו..]
 [וזה.. "לך יש? הייתי אצלך בבית ראיתי"
 רהיטים לא היה לנו, רהיטים, לנו היה פעם רהיטים?
 אם היה רהיטים, שהילדים התחילו לעבוד שהיו כבר יותר גדולים, אז רק היה רהיטים
 אני ישנתי על מיטה אתה חושב? שהייתי.., מדברים היום יושנים שנים במיטה
 אנחנו שכבנו עשרה ילדים על הרצפה, זה הם לא ראו עוד..]
 [אני באתי..]
 [ואנחנו באנו לדבר? או אני יודעת שמגיע לי משהו מהמדינה הזאת?]
 [אני באתי אליו בטענות:
 "למה לא עשית אתו זכות היית גומר אתו כבר את הסיפור, היה לך נשיא בידיים"
 הוא אומר: "שלא הגיע הזמן"]...
 ...[משהו מהמדינה הזאת?]
 [אני באתי אליו בטענות:
 "למה לא עשית אתו זכות היית גומר אתו כבר את הסיפור, היה לך נשיא בידיים"
 הוא אומר: "שלא הגיע הזמן"]
 אה
 [..]
 אבל זה היה כל הדברים האלה אני מפחד

שהם יקבלו אותי לאדמו"ר, לגדול הדור, לאדמו"ר
 [..]
 כן, כן זה לא, זה היה הכל..
 [מי יקבל אותך לגדול הדור?]
 {..}
 [מי? מי יקבל אותו?]
 [אבא, אני, אני]
 יוא
 [בגלל זה]
 יוא
 [כל מה שאני עברתי, אני לא ככה תאמין לי אבא, אני לא ככה
 אני מתבטלת בשישים זה נכון]
 אבל..
 [אבל אני בלבי]
 אבל יצחק..
 [אין לי כעס]
 {..}
 [הכל היה מתוק וטוב]
 יצחק סובל..
 [אני רואה את זה אחרת..]
 {...} כאב ראש
 [אני רואה את זה לגמרי אחרת מאשר אחים והאחיות שלי]
 הכאב, הכאב..
 [כי אני בריאה בנפשי אולי בגלל זה]
 יצחק סובל כל ימיו על כאב ראש מהרעב, כן
 [כן, אז מה..]
 [הוא אמר לי שהוא מקפיד..]
 הוא בכעס עלי
 [הוא אומר בפירוש, הנה, ככה הוא שנים כבר]
 הוא בכעס..
 [.. שנים בכעס עליו, בכעס עליו..]
 [הוא, הוא מרגיש את הכעס, הוא מרגיש..]
 [הוא יודע ורואה מה שעובר על כל אחד והוא לא מדבר, הוא רואה בדיוק]
 [אחרי שפנחס באמריקה, הוא אמר לי]
 אה..
 [.....]
 [הוא רואה הכל, הוא יודע בדיוק איפה..]
 [אתה יודע מה היה בבית משפט?
 פנחס היה בבית משפט, היה עם חבר'ה, החבר'ה גנבו, הוא לא היה
 אבל הוא היה עם החברים האלה שגנבו אז עצרו גם אותו]
 [איפה? איפה?]
 [בתל אביב זה היה, היה ילד קטן אולי בן שלוש עשרה, ארבע עשרה, חמש עשרה
 אני לא יודעת בן כמה שהוא היה
 אני גדולה ממנו, אני באה לבית המשפט לשמוע הרי זה אחי
 כשהשוטרים באו להגיד שעצרו אותו אז אמרנו לו "אז שישב אם הוא גנב"
 אני, אמא שלי הייתה המומה, "הוא גנב שהוא ישב טוב"

טוב, אני כבר עבדתי אז אני יודעת מה אני באה לבית משפט אני שומעת שמדברים על גנבים וזה, והשוטר אומר: "יש לו פה אחות" אני מרים, אני קמה מרים, ואני אומרת: "פנחס גנבת?" זה מחוץ לשוטר... השופט וכל בית המשפט: "פנחס גנבת?" הוא אומר: "אני לא גנבתי, אבל לא יודע מי גנב" אומרת לשופט: "אם הוא אומר אמת אז אתה יודע מה יש לעשות אם הוא גנב תשיב אותו שילמד, אצלנו לא גונבים" [אז שיחרר אותו מיד?]

[זה לא חשוב הסיפור, הסיפור הוא שהשוטר, הוא ביקש מהשוטר שיכניס אותי לחדר שלו השופט שופט, הוא אומר: "תגידי לי מי את?"

אני אומרת לו: "אני הבת של ישראל בער אודסר, בשבילי ישראל בער זה שם דבר" אמרתי לו הוא אומר: "מי זה ישראל בער אודסר?"

אז אמרתי לו: "ישראל בער אודסר זה חסיד ברסלב שכל ימי חייו לא עבד ולא גנב" "אז מה הוא עשה?" אמרתי:

"תלמיד חכם ישב ולמד וזה הן שלו ואני הבת שלו, אז עכשיו תשפוט אתה מה אני אגיד לך? אם הוא גנב לפי דין תורה אסור לגנוב אם הוא גנב הוא צריך לשלם בשביל זה אני צודקת?" הוא אומר:

לי כן את צודקת חבובה, טוב תגידי לי מה לעשות עם אחיך החברים שלו לא טובים, אחיך לא גנב, אבל הוא רוצה לכפות מסכן עליהם כי זה חברים שלו וכנראה בבית אין לו שום דבר ומה שיש לו, יש לו מהחברים אז הוא רוצה אתם יחד גם ללכת לבית הסוהר, אז הוא גנב, והוא עשה" "אני יודע" הוא אומר "מי גנב ומי לא גנב" "אבל שאחות ככה תדבר" הוא אומר "כן", אמרתי "ככה לימדו אותי בבית, גנב תשלם, אצלנו לא גונבים" הוא אומר: "אז אני אתן את הראש שלי, אחיך לא גנב" {...}

"והוא לא רוצה להגיד שהוא לא גנב" הוא אומר: "אני הייתי איתם" כל הזמן הוא טען: "אני הייתי איתם" ובסוף אתה חושב שהוא ישב? בזכותו כולם הלכו הביתה את אף אחד מהם לא הושיבו ואף אחד לא חזר יותר] [זאת אומרת, לא גנב יותר] [לא גנב יותר] [....]

[הוא רצה, הוא רצה להפגש עם אבא אבל זה לא יצא] [מי שהחזיק את המדינה הזאתי זה רבינו עם התלמיד שלו כל השנים האלה מי שהחזיק את מדינת ישראל היה רבינו עם התלמיד שלו זה מי שהחזיק את המדינה הזאתי, זה היה זכות הקיום של המדינה הזאתי מלחמת ששת הימים, יום כיפור, הכל] [אותי אכזבו דווקא חברים טובים שלו, תדע לך, אם אני יצאתי איך שאני] [.....]

מה שלום יצחק? [ברוך השם, יותר טוב] יותר טוב

[כן]
 [שזר כבר אמר לו, הוא אמר לי בפירוש ששזר אמר לו..]
 [אני, אני אחד מאלה ש..]
 [מרים, שזר אמר לו: "תביא לי את כל החסידי ברסלב שלך, תביא לי אני רוצה לראות"]
 הוא יש לו לב, לב
 [אז..]
 {...} עלי יותר מכל הילדים
 [אז שזר, הוא הביא לשזר..]
 [פנחס? פנחס?]
 הוא יותר, כן
 [הוא הביא לשזר את כל החסידי ברסלב שיש לו, אמר לו שזר
 "כל אלה תזרוק לפח, כולם לא שווים גרוש, רק אתה יחידי שישנו בעולם", זה המצב
 ושזר עשה להם בדיקות, ישב איתם שעות]
 [הוא תמיד כעס ...]
 [עם כולם]
 [הוא תמיד כעס עליו]
 [ש..?]
 [כשאני הייתי אומרת]
 אני רוצה להגיד לך
 [כן]
 שתקיימי מצוות כיבוד אב
 [כן]
 ולא תעשני יותר כל ימי חיך, זהו {...}
 [אבא אמרת משהו גדול]
 כן ככה, ככה, ככה אני רוצה
 ["הרגת אותי"]
 זה טובה, לטובתך
 ["הרגת אותי", אני מוכרחה "לשבת סיגריה" ...]
 אוטה זוי
 [..]
 נו נראה אבל..
 [בעזרת השם, תהיו בריאים, שלום, כל טוב]
 [.....]
 ראית מה זה? מה זה? היא, היא כבר לא תעשן
 [זהו, תתפלל עליה..]
 זה רק בשבילך
 [.....]
 [.....]
 אוי..
 [כמה שפחות לדבר, פחות זה הכי טוב ...]
 [.....]
 [.....]
 [אפשר, אפשר]
 [אי אפשר, לא צריכים להגיד לה ולא צריכים להראות לה ולא כלום
 שום דבר לדבר, ואני כבר אמרתי לו מיליון פעם]
 [זהו? כמה נשאר?]

...{...}

סוף קלטת 18ב